

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDS DIREKTIV 2008/94/EF

2014/EØS/35/19

av 22. oktober 2008

om vern av arbeidstakere ved arbeidsgiverens insolvens

(kodifisert utgave)(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPEISKE UNION HAR —

arbeidstakerne i Fellesskapet, og at denne forbedringen der det er nødvendig også må innebære at visse deler av reglene for arbeidslivet, som framgangsmåtene ved masseoppsigelser og ved konkurs, utvikles.

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 137 nr. 2,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

- 3) Det er nødvendig å innføre bestemmelser om vern av arbeidstakere ved arbeidsgiverens insolvens og å sikre dem et minstenivå av vern, særlig for å sikre utbetaling av arbeidstakernes utestående krav, samtidig som det tas hensyn til nødvendigheten av en balansert økonomisk og sosial utvikling i Fellesskapet. For dette formål bør medlemsstatene etablere en garantiinstitusjon som sikrer berørte arbeidstakere utbetaling av utestående krav.

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter samråd med Regionkomiteen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og

- 4) For å sikre et rettferdig vern av de berørte arbeidstakerne bør insolvens defineres i lys av de lovgivningsmessige tendensene i medlemsstatene på dette området, og begrepet bør også omfatte andre former for insolvensbehandling enn avviking. I den forbindelse bør medlemsstatene, for å kunne fastslå garantiinstitusjonens utbetalingsplikt, ha mulighet til å fastsette at en insolvenssituasjon som fører til flere insolvensbehandlinger, skal håndteres som om det gjaldt én insolvensbehandling.

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Rådskonferansen 80/987/EØF av 20. oktober 1980 om vern av arbeidstakere ved arbeidsgiverens insolvens⁽³⁾ er blitt betydelig endret en rekke ganger⁽⁴⁾. Av klarhetshensyn og av praktiske årsaker bør direktivet kodifiseres.
- 2) I fellesskapspakten om grunnleggende sosiale rettigheter for arbeidstakere, som ble vedtatt 9. desember 1989, fastsetter nr. 7 at gjennomføringen av det indre marked skal føre til bedre leve- og arbeidsvilkår for

- 5) Det bør sikres at arbeidstakere som omfattes av direktiv 97/81/EF av 15. desember 1997 om rammeavtalen om deltidsarbeid inngått mellom UNICE, CEEP og EFF⁽⁵⁾, rådskonferansen 1999/70/EF av 28. juni 1999 om rammeavtalen om midlertidig ansettelse inngått mellom EFF, UNICE og CEEP⁽⁶⁾ og rådskonferansen 91/383/EØF av 25. juni 1991 om utfylling av de tiltak som forbedrer sikkerheten og helsen på arbeidsplassen for arbeidstakere som har et tidsbegrenset eller midlertidig arbeidsforhold⁽⁷⁾, ikke utelukkes fra virkeområdet for dette direktiv.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 283 av 28.10.2008, s. 36, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 51/2009 av 24. april 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XVIII (Helse og trygghet på arbeidsplassen, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 33 av 25.6.2009, s. 21.

⁽¹⁾ EUT C 161 av 13.7.2007, s. 75.

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 19. juni 2007 (EUT C 146 E av 12.6.2008, s. 71) og rådsbeslutning av 25. september 2008.

⁽³⁾ EFT L 283 av 28.10.1980, s. 23.

⁽⁴⁾ Se vedlegg I del A og B.

⁽⁵⁾ EFT L 14 av 20.1.1998, s. 9.

⁽⁶⁾ EFT L 175 av 10.7.1999, s. 43.

⁽⁷⁾ EFT L 206 av 29.7.1991, s. 19.

- 6) For å sikre arbeidstakernes rettssikkerhet ved insolvens hos foretak som driver virksomhet i flere medlemsstater, og for å sikre arbeidstakernes rettigheter i samsvar med rettspraksis ved De europeiske fellesskaps domstol, bør det fastsettes bestemmelser som uttrykkelig fastslår hvilken institusjon som har ansvaret for å dekke arbeidstakernes utestående krav i slike tilfeller, og som har som formål at vedkommende myndigheter i medlemsstatene skal samarbeide for at arbeidstakernes utestående krav utbetales så raskt som mulig. Videre er det nødvendig å sikre en korrekt anvendelse av de relevante bestemmelser ved å legge til rette for samarbeid mellom vedkommende forvaltningsmyndigheter i medlemsstatene.
- 7) Medlemsstatene kan fastsette begrensninger for garantiinstitusjonenes ansvar. Disse begrensningene må være forenlige med direktivets sosiale målsetning og ta hensyn til de forskjellige nivåene på kravene.
- 8) For lettere å kunne identifisere de forskjellige formene for insolvensbehandling, bl. a. i tverrnasjonale situasjoner, er det hensiktsmessig at medlemsstatene underretter Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene om hvilke former for insolvensbehandling som innebærer at garantiinstitusjonen griper inn.
- 9) Ettersom målet for dette direktiv ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene og derfor lettere kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 10) Kommisjonen bør framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om gjennomføringen og anvendelsen av dette direktiv, særlig med hensyn til de nye ansettelsesformene i medlemsstatene.
- 11) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse av direktivene angitt i vedlegg I del C —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

VIRKEOMRÅDE OG DEFINISJONER

Artikkel 1

1. Dette direktiv får anvendelse på utestående krav som arbeidstakere har som følge av en arbeidsavtale eller et arbeidsforhold hos arbeidsgivere som er insolvente i henhold til artikkel 2 nr. 1.
2. Medlemsstatene kan, som unntak, utelukke fra direktivets virkeområde utestående krav fra visse kategorier arbeidstakere forutsatt at det foreligger andre former for garanti som sikrer de berørte arbeidstakerne et tilsvarende vern som det som følger av dette direktiv.
3. Dersom en slik bestemmelse allerede får anvendelse på den nasjonale lovgivning, kan medlemsstatene fortsatt utelukke følgende fra dette direktivs virkeområde:
  - a) personer som arbeider i en fysisk persons private husholdning, og
  - b) andelsfiskere.

Artikkel 2

1. I dette direktiv skal en arbeidsgiver anses som insolvent når det, i samsvar med en medlemsstats lover og forskrifter, er innlevert en begjæring om innledning av en kollektiv gjeldsfølgning på grunn av arbeidsgiverens insolvens som fører til at arbeidsgiveren helt eller delvis mister råderetten over sine aktiva, at det utpekes en bobestyrer eller en person med en lignende funksjon, og at vedkommende myndighet i henhold til nevnte bestemmelser
  - a) enten har besluttet å innlede gjeldsforhandling, eller
  - b) har fastslått at arbeidsgiverens foretak eller virksomhet er endelig avvirket, og at de disponible aktiva ikke er tilstrekkelige til å begrunne at forhandlinger innledes.
2. Dette direktiv berører ikke nasjonal lovgivning når det gjelder definisjonen av uttrykkene «arbeidstaker», «arbeidsgiver», «lønn», «opptjent rett» og «delvis opptjent rett».

Medlemsstatene kan imidlertid ikke utelukke følgende fra direktivets virkeområde:

- a) deltidsansatte i henhold til direktiv 97/81/EF,
- b) ansatte med tidsbegrenset arbeidsavtale i henhold til direktiv 1999/70/EF,
- c) arbeidstakere med et midlertidig arbeidsforhold i henhold til artikkel 1 nr. 2 i direktiv 91/383/EØF.

3. Medlemsstatene kan ikke gjøre arbeidstakernes rettigheter i henhold til dette direktiv betinget av en minsteperode for arbeidsavtalen eller arbeidsforholdet.

4. Dette direktiv er ikke til hinder for at medlemsstatene kan utvide vernet av arbeidstakerne til også å gjelde andre insolvenssituasjoner, for eksempel betalingsstans, som er fastslått ved andre framgangsmåter enn de som er nevnt i nr. 1, og som er fastsatt i nasjonal lovgivning.

Slike framgangsmåter skal imidlertid ikke medføre en garantiplikt for garantiinstitusjonene i de øvrige medlemsstatene i tilfellene nevnt i kapittel IV.

KAPITTEL II

BESTEMMELSER OM GARANTIINSTITUSJONER

Artikkel 3

Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at garantiinstitusjonene, med forbehold for artikkel 4, garanterer utbetaling av arbeidstakernes utestående krav i henhold til arbeidsavtaler eller arbeidsforhold, herunder utbetaling av sluttvederlag ved opphør av arbeidsforhold dersom dette er fastsatt i nasjonal lovgivning.

De utestående lønnskravene som garantiinstitusjonen overtar, skal være opptjent innenfor en periode før og/eller eventuelt etter en dato som er fastsatt av medlemsstatene.

Artikkel 4

1. Medlemsstatene skal ha mulighet til å begrense garantiinstitusjonenes utbetalingsplikt nevnt i artikkel 3.

2. Dersom medlemsstatene benytter muligheten nevnt i nr. 1, skal de angi for hvor lang periode garantiinstitusjonen skal betale utestående krav. Denne perioden skal imidlertid ikke være kortere enn en periode som omfatter lønnen for de tre siste månedene av arbeidsforholdet før og/eller etter datoen nevnt i artikkel 3 annet ledd.

Medlemsstatene kan la denne minsteperioden på tre måneder inngå i en referanseperiode med en varighet på minst seks måneder.

Medlemsstater som fastsetter en referanseperiode på minst 18 måneder, kan begrense perioden garantiinstitusjonen skal dekke utestående krav for, til åtte uker. I så fall skal de periodene som er gunstigst for arbeidstakeren, legges til grunn ved beregningen av minsteperioden.

3. Medlemsstatene kan fritt fastsette øvre grenser for garantiinstitusjonens utbetalinger. Disse grensene skal ikke være lavere enn et nivå som er sosialt forenlig med det sosiale formålet med dette direktiv.

Dersom medlemsstatene benytter denne muligheten, skal de underrette Kommisjonen om metodene som er brukt for å fastsette den øvre grensen.

Artikkel 5

Medlemsstatene skal fastsette nærmere regler for organisering, finansiering og drift av garantiinstitusjonene, særlig i samsvar med følgende prinsipper:

- a) institusjonenes aktiva skal være uavhengige av arbeidsgiverens driftskapital, og skal ikke være tilgjengelige ved insolvensbehandling,
- b) arbeidsgiverne skal bidra til finansieringen med mindre den er fullt ut sikret av offentlige myndigheter,
- c) institusjonenes utbetalingsplikt skal være uavhengig av om plikten til å bidra til finansieringen er oppfylt.

KAPITTEL III

BESTEMMELSER OM TRYGD*Artikkel 6*

Medlemsstatene kan bestemme at artikkel 3, 4 og 5 ikke skal komme til anvendelse på avgifter som skal innbetales til nasjonale lovfestede trygdeordninger eller supplerende tjenestepensjonsordninger utenfor de nasjonale lovfestede trygdeordninger.

Artikkel 7

Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at det ikke skal være til skade for arbeidstakernes rettigheter overfor statenes forsikringsinstitusjoner dersom arbeidsgiveren, før vedkommende ble insolvent, har unnlatt å betale inn obligatoriske avgifter til forsikringsinstitusjonene innenfor rammen av nasjonale lovfestede trygdeordninger, i den utstrekning arbeidstakeravgiftene allerede er trukket i utbetalt lønn.

Artikkel 8

Medlemsstatene skal sikre at de nødvendige tiltak blir truffet for å ivareta interessene til arbeidstakere og personer som ikke lenger er ansatt i arbeidsgiverens foretak eller virksomhet den dato arbeidsgiveren blir insolvent, når det gjelder opptjente og delvis opptjente retter til alderspensjon, herunder etterlattepensjon, innenfor rammen av supplerende tjenestepensjonsordninger utenfor de nasjonale lovfestede trygdeordninger.

KAPITTEL IV

**BESTEMMELSER SOM GJELDER
TVERRNASJONALE SITUASJONER***Artikkel 9*

1. Dersom et foretak som driver virksomhet på minst to medlemsstaters territorium, er insolvent i henhold til artikkel 2 nr. 1, skal garantiinstitusjonen i den medlemsstat der arbeidstakeren vanligvis utfører eller utførte sitt arbeid, være ansvarlig for utbetalingen av utestående krav.

2. Omfanget av arbeidstakernes rettigheter skal fastsettes i henhold til den lovgivning som gjelder for vedkommende garantiinstitusjon.

3. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at det i tilfellene nevnt i nr. 1 i denne artikkel tas hensyn

til avgjørelser tatt i forbindelse med insolvensbehandling som nevnt i artikkel 2 nr. 1 som er begjært innledet i en annen medlemsstat, når det skal fastslås hvorvidt arbeidsgiveren er insolvent i henhold til dette direktiv.

Artikkel 10

1. For å gjennomføre artikkel 9 skal medlemsstatene fastsette bestemmelser om utveksling av relevante opplysninger mellom de vedkommende myndighetene og/eller de garantiinstitusjonene som er nevnt i artikkel 3 første ledd, slik at det bl.a. blir mulig å opplyse vedkommende garantiinstitusjon om arbeidstakernes utestående krav.

2. Medlemsstatene skal oversende kontaktopplysninger om sine vedkommende myndigheter og/eller garantiinstitusjoner til Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene. Kommisjonen skal gjøre disse opplysningene tilgjengelige for offentligheten.

KAPITTEL V

**ALMINNELIGE BESTEMMELSER OG
SLUTTBESTEMMELSER***Artikkel 11*

Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes rett til å anvende eller innføre lover eller forskrifter som er mer fordelaktige for arbeidstakere.

Gjennomføringen av dette direktiv skal under ingen omstendighet brukes som begrunnelse for å forverre den eksisterende situasjon i medlemsstatene og det alminnelige nivå av vern for arbeidstakerne på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 12

Dette direktiv berører ikke medlemsstatenes rett til å

- a) treffe de nødvendige tiltak for å unngå misbruk,
- b) avvise eller begrense utbetalingsplikten nevnt i artikkel 3 eller garantiplikten nevnt i artikkel 7, dersom det synes urimelig å oppfylle plikten fordi arbeidstakeren og arbeidsgiveren har særlige forbindelser og felles interesser som resulterer i en stilltende avtale mellom dem,

- c) avvise eller begrense utbetalingsplikten nevnt i artikkel 3 eller garantiplikten nevnt i artikkel 7 i tilfeller der arbeidstakeren alene eller sammen med nære slektninger var eier av en vesentlig del av arbeidsgiverens foretak eller virksomhet og hadde en betydelig innflytelse på foretakets eller virksomhetens drift.

Artikkel 13

Medlemsstatene skal underrette Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene om hvilke nasjonale former for insolvensbehandling som omfattes av dette direktivs virkeområde, og om enhver endring av disse.

Kommisjonen skal offentliggjøre disse opplysningene i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 14

Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de lover og forskrifter som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 15

Senest 8. oktober 2010 skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet og Rådet en rapport om gjennomføringen og anvendelsen i medlemsstatene av artikkel 1-4, artikkel 9 og 10, artikkel 11 annet ledd, artikkel 12 bokstav c) samt artikkel 13 og 14.

Artikkel 16

Direktiv 80/987/EØF, endret ved rettsaktene oppført i vedlegg I, oppheves, uten at dette berører medlemsstatenes forpliktelser med hensyn til fristene for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse av direktivene oppført i vedlegg I del C —

Henvisninger til det opphevede direktivet skal forstås som henvisninger til dette direktiv og leses som angitt i sammenligningstabellen i vedlegg II.

Artikkel 17

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 18

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg, 22. oktober 2008.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

J.-P. JOUYET

Formann

*VEDLEGG I***DEL A****Opphevet direktiv med endringer**

(nevnt i artikkel 16)

Rådskdirektiv 80/987/EØF	(EFT L 283 av 28.10.1980, s. 23).
Rådskdirektiv 87/164/EØF	(EFT L 66 av 11.3.1987, s. 11).
Europaparlaments- og rådskdirektiv 2002/74/EF	(EFT L 270 av 8.10.2002, s. 10).

DEL B**Endringsrettsakt som ikke oppheves**

(nevnt i artikkel 16)

Tiltredelsesakten av 1994

DEL C**Frister for innarbeiding i nasjonal lovgivning og anvendelse**

(nevnt i artikkel 16)

Direktiv	Frist for innarbeiding	Anvendelsesdato
80/987/EØF	23. oktober 1983	
87/164/EØF		1. januar 1986
2002/74/EF	7. oktober 2005	

VEDLEGG II

Sammenligningstabell

Direktiv 80/987/EØF	Dette direktiv
Artikkel 1	Artikkel 1
Artikkel 2	Artikkel 2
Artikkel 3	Artikkel 3
Artikkel 4	Artikkel 4
Artikkel 5	Artikkel 5
Artikkel 6	Artikkel 6
Artikkel 7	Artikkel 7
Artikkel 8	Artikkel 8
Artikkel 8a	Artikkel 9
Artikkel 8b	Artikkel 10
Artikkel 9	Artikkel 11
Artikkel 10	Artikkel 12
Artikkel 10a	Artikkel 13
Artikkel 11 nr. 1	—
Artikkel 11 nr. 2	Artikkel 14
Artikkel 12	—
—	Artikkel 15
—	Artikkel 16
—	Artikkel 17
Artikkel 13	Artikkel 18
—	Vedlegg I
—	Vedlegg II